

Quickscan Wet natuurbescherming

Realisatie nieuwbouw

Oostergast Fase 2D-a Noord en 3a te Zuidhorn

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Realisatie nieuwbouw Oostergast Fase 2D-a Noord en 3a te Zuidhorn

Gorredijk, november 2020

In opdracht van:

Rho Adviseurs

Contactpersoon:

Dhr. A. van der Zee

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2020). Quickscan Wet natuurbescherming/Realisatie nieuwbouw?Oostergast Fase 2D-a Noord en 3a te Zuidhorn. Rapport 20182. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.3	Zoogdieren	7
2.3.1	Vleermuizen	7
2.3.2	Overige zoogdieren.....	8
2.4	Reptielen.....	10
2.5	Amfibieën	10
2.5.1	Poelkikker.....	10
2.6	Vissen	11
2.6.1	Grote modderkruiper	11
2.7	Ongewervelden	12
2.8	Gebiedsbescherming.....	12
2.8.1	Stikstofgevoeligheid	13
2.9	Houtopstanden	13
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	14
3.1	Overzicht beschermde soorten	14
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	14
3.2.1	Algemene broedvogels	14
3.2.2	Waterspitsmuis	14
3.2.3	Grote modderkruiper & poelkikker.....	15
3.2.4	Vleermuizen	15
3.2.5	Zorgplicht	15
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	16
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		17
	Wnb Soortbescherming.....	17
	Vogels en verstoring	17
	Vrijgestelde soorten provincie Groningen.....	17
	Voorwaarden vrijstellingen	18

Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	19
Wnb Gebiedsbescherming	19
Natura 2000-gebieden	19
Wnb Houtopstanden.....	19
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	20

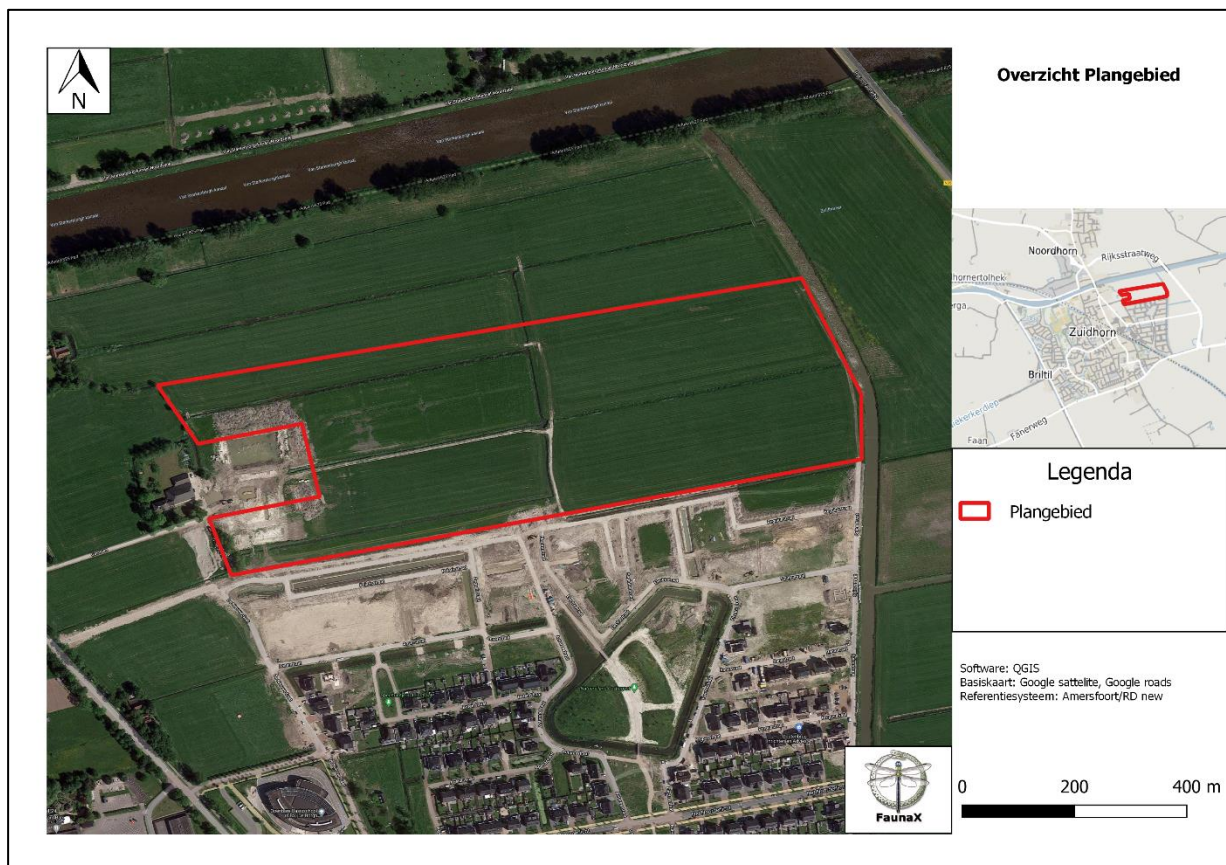
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens nieuwbouw te realiseren op de gronden aangewezen als fase 2D-a Noord en fase 3 binnen het overkoepelende nieuwbouwproject Oostergast te Zuidhorn. Binnen de voorgenomen werkzaamheden worden diverse sloten gedempt; er is geen sprake van het kappen van bomen.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Zuidhorn.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op dinsdag 27 oktober 2020 en vond plaats onder regenachtige en frisse weersomstandigheden (10°C, windkracht 4, vrijwel geheel bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS), ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bevindt zich noordwestelijk binnen de bebouwde kom van Zuidhorn en bestaat uit diverse agrarische percelen en gazons. De betreffende percelen vallen onder fase 2D-a en fase 3 van het overkoepelende nieuwbouwproject Oostergast. De percelen worden van elkaar gescheiden door sloten. Aan de westzijde loopt een vaart langs het plangebied. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Zuidhorn, evenals agrarisch gebied doorkruist door sloten.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van nieuwbouw op de gronden aangewezen als fase 2D-a en fase 3 binnen het overkoepelende nieuwbouwproject Oostergast. Binnen de voorgenomen werkzaamheden worden de bestaande sloten binnen het plangebied gedempt.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

Figuur 1.3. Toekomstvisie van het plangebied (bron: Gemeente Westerkwartier)

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

In het plangebied zijn soorten aangetroffen als Engels raaigras, hondsdraf, ridderzuring, paardenbloem, grote brandnetel, witte klaver, rode klaver en fluitenkruid. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: Fluitenkruid, Paardenbloem, Grote brandnetel en rode klaver.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. Binnen, noch vlak buiten het plangebied zijn geen bomen aanwezig. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Dit is ook het geval voor jaarrond beschermde nesten van vogels die over het algemeen in bebouwing tot broeden komen, zoals

huismus, gierzwaluw en kerkuil. Door de afwezigheid van kunstmatige bouwwerken binnen het plangebied, is er geen nestgelegenheid voor deze soorten aanwezig.

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten binnen en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt mogelijkheden voor enkele soorten broedvogels. Diverse sloten beschikken over goed ontwikkelde watervegetatie zoals riet. Soorten als meerkoet kunnen tot broeden komen in dit riet (figuur 2.2). Met soorten als meerkoet kan echter rekening worden gehouden door de voorgenomen werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren. Deze periode loopt over het algemeen van 15 maart tot 15 juli. Deze datumgrenzen kunnen afwijken per soort en door klimatologische omstandigheden.

Figuur 2.2. Soorten als Meerkoet kunnen tot broeden komen in riet in de sloten binnen het plangebied.

- Binnen en vlak buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen altijd (algemene) vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (15 maart - 15 juli). Voer werkzaamheden, zoveel als kan, uit buiten deze periode.

2.3 Zoogdieren

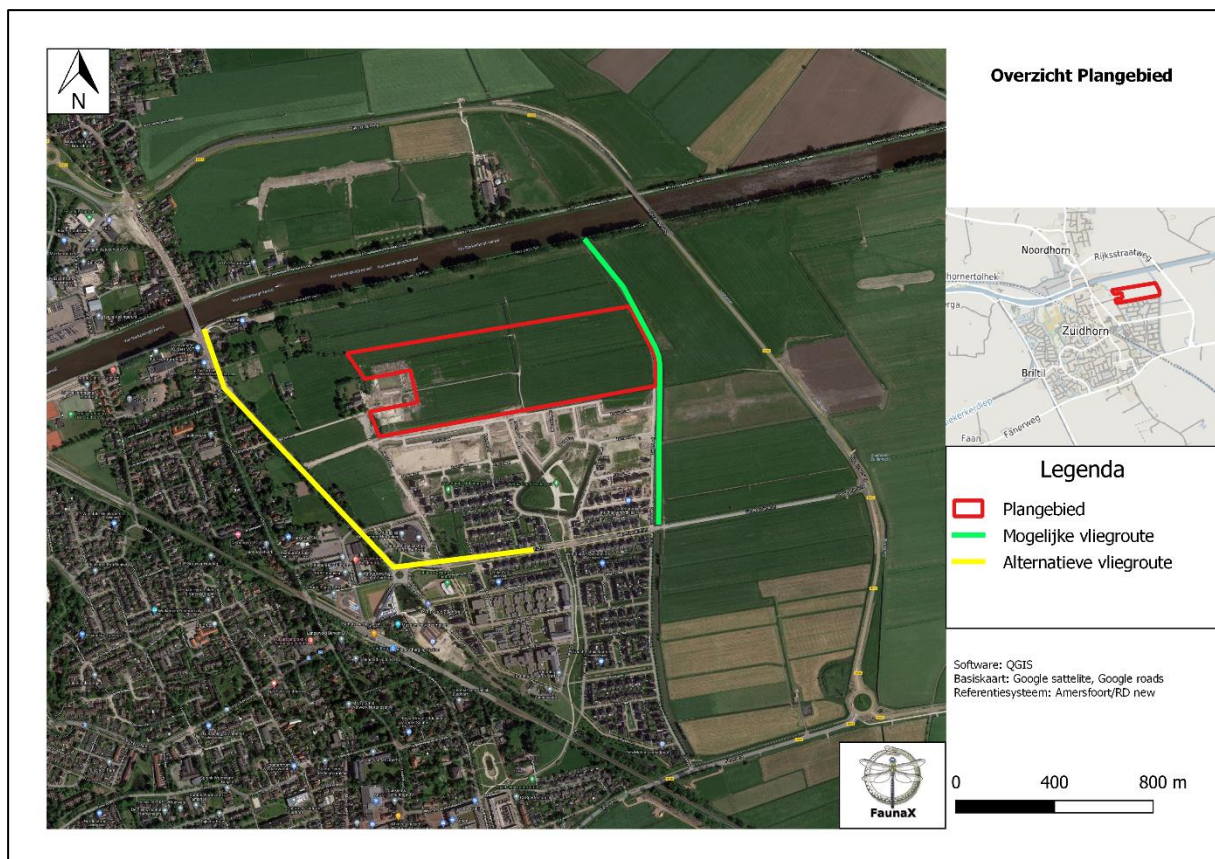
2.3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. Binnen, noch vlak buiten het plangebied zijn bomen of kunstmatige bouwwerken aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen en vlak buiten het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Vliegroutes

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. De vaart ten westen van het plangebied vormt mogelijk een vliegroute voor diverse (soorten) vleermuizen (zoals watervleermuis en/of meervleermuis) tussen de bebouwde kom van Zuidhorn en het noordelijk gelegen Van Starckenborgh kanaal. Tijdens de voorgenomen werkzaamheden en in de nieuwe situatie kan lichtuitstraling boven het wateroppervlak van de vaart tussen zonsondergang en zonsopkomst zorgen voor een afname van de geschiktheid van deze vaart als vliegroute. De omgeving van het plangebied biedt wel alternatieven. Zo vormen diverse oostelijk gelegen huizen- en bomenrijen tevens een verbinding (figuur 2.3). De watergang vormt echter een geschiktere vliegroute voor 'watergebonden' vleermuizen als water- en meervleermuis.

Figuur 2.3. De vaart ten westen van het plangebied (groene lijn) is mogelijk een vliegroute voor vleermuizen. De omgeving biedt echter alternatieven (gele lijn).

Hoewel het Van Starkenborgh kanaal mogelijk wel een essentiële vliegroute kan zijn voor diverse soorten vleermuizen in de regio, wordt deze van het plangebied afgeschermd door bomen op de oever hiervan.

Voerageergebieden

De agrarische percelen en gazons binnen het plangebied bieden, gezien de openheid, geen geschikt voerageergebied voor vleermuizen. Gelet op de omgeving van het plangebied biedt deze tevens diverse alternatieven, zoals boomrijke percelen en het Van Starkenborgh kanaal

- Negatieve effecten op een essentiële vliegroute binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand niet worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële voerageergebieden binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren.

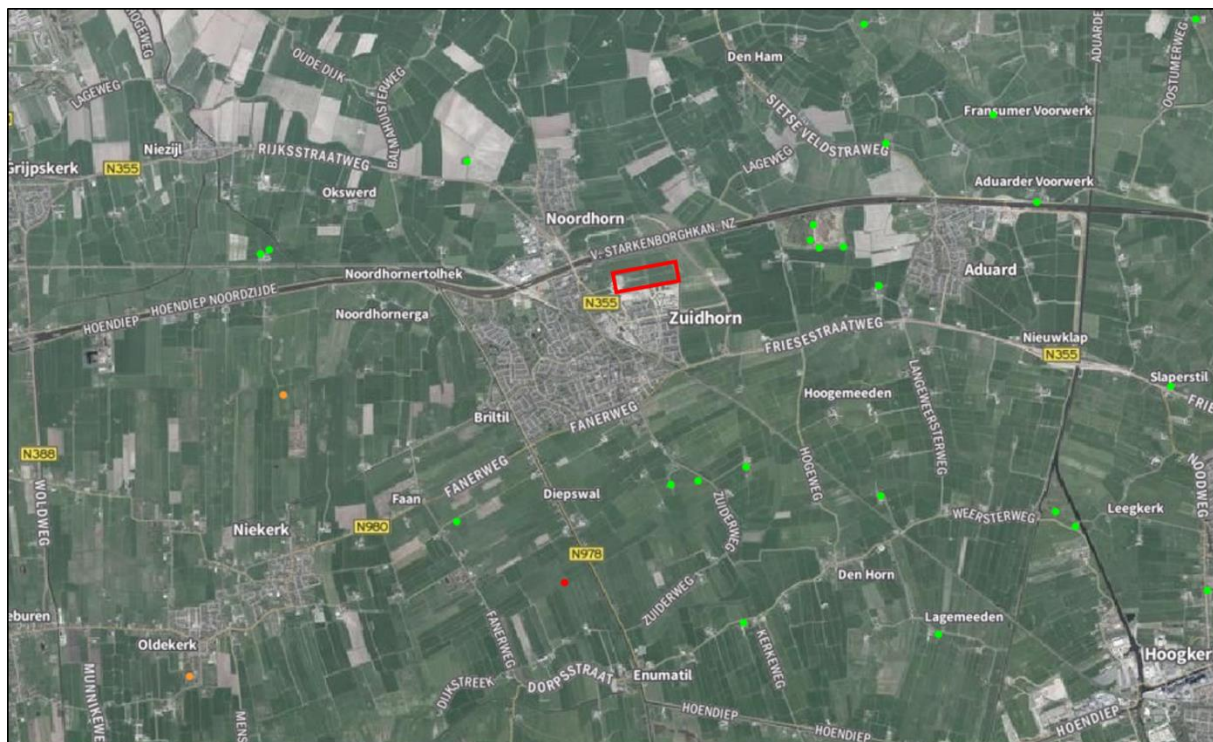
Otter

In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van otters bekend (bron: NDFF). Otters staan bekend als schuwe dieren die hun leefgebied vinden in rustige gebieden met voldoende dekking (bron: Zoogdiervereniging). Binnen het plangebied is geen voor otters geschikte dekking aanwezig, zoals bosschages en struwelen. Daarnaast ligt het plangebied binnen de bebouwde kom van Zuidhorn, op korte afstand van bewoning. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen binnen het plangebied kan onzes inziens op voorhand worden uitgesloten.

Waterspitsmuis

In de omgeving van Zuidhorn zijn diverse waarnemingen van waterspitsmuizen bekend (figuur 2.4). In het westelijk gelegen 't Stort zijn meerdere waarnemingen van waterspitsmuizen bekend. Dit gebied ligt op slechts één kilometer afstand van het plangebied. Het is dan ook zeker niet uit te sluiten dat waterspitsmuizen uit dit gebied het plangebied kunnen bereiken doormiddel van sloten en de oever van het Van Starkenborghkanaal.

De meeste sloten binnen het plangebied bieden niet voldoende dekking voor waterspitsmuizen. Echter, dit is niet het geval voor alle sloten binnen het plangebied. De sloot rond één van de percelen binnen het plangebied beschikt over meer ontwikkelde rietkraag (figuur 2.5). Hoewel de waterspitsmuis bekend staat als schuwe soort (bron: Zoogdiervereniging) en het plangebied zich op korte afstand van bewoning bevindt, kan de aanwezigheid van waterspitsmuis binnen het plangebied onzes inziens niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Waarnemingen van waterspitsmuizen (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omlijnd)(bron: NDFF).

Figuur 2.5. De meeste sloten binnen het plangebied zijn ongeschikt als leefgebied voor waterspitsmuizen (boven). Enkele sloten bieden echter geschikte dekking voor deze soort (onder).

De aanwezigheid van andere beschermde zoogdiersoorten, zoals Noordse woelmuis, boommarter en grote bosmuis binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF), de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom van Zuidhorn en de afwezigheid van habitateigenschappen zoals geschikte boomholten en dekking. Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen, zoals veldmuis. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van waterspitsmuizen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van otters en overige beschermde zoogdieren binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan wel op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen tevens andere licht beschermde soorten voorkomen, zoals veldmuis. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën. Op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen kan op voorhand worden uitgesloten dat binnen het plangebied beschermde reptielen voorkomen.

- De aanwezigheid van leefgebied van beschermde reptielen binnen en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op de aanwezigheid van beschermde amfibieën.

Heikikker

In de ruime omgeving van het plangebied zijn slechts enkele waarnemingen van heikikkers bekend (bron: NDFF). De heikikker is echter cultuur mijdende soort die slechts incidenteel rond infrastructuur en agrarisch gebied wordt aangetroffen. Door de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom van Zuidhorn en op korte afstand van bestaande bebouwing, biedt deze derhalve geen geschikt voortplantingswater, noch landhabitat voor deze soort. De aanwezigheid hiervan kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

2.5.1 *Poelkikker*

In de omgeving van het plangebied, binnen en vlak buiten de bebouwde kom van Zuidhorn zijn diverse waarnemingen van poelkikkers bekend (figuur 2.6). De poelkikker is een warmte minnende soort die voortplantingswater vindt in onbeschaduwde wateren met flauwe taluds en goed ontwikkelde oevertvegetatie (bron: RAVON). Het grootste gedeelte van de sloten binnen het plangebied beschikt niet over dergelijke structuren en/of oevertvegetatie. Hier is slechts sprake van matige rietgroei (figuur 2.5). In het plangebied zijn echter ook enkele sloten aanwezig waar sprake is van een meer ontwikkelde rietkraag (figuur 2.5). Gezien de aanwezigheid van poelkikker in de directe omgeving valt de aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied onzes inziens niet geheel op voorhand uit te sluiten.

Figuur 2.6. Waarnemingen van poelkikkers (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) (bron: NDFF).

Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals bruine kikker. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

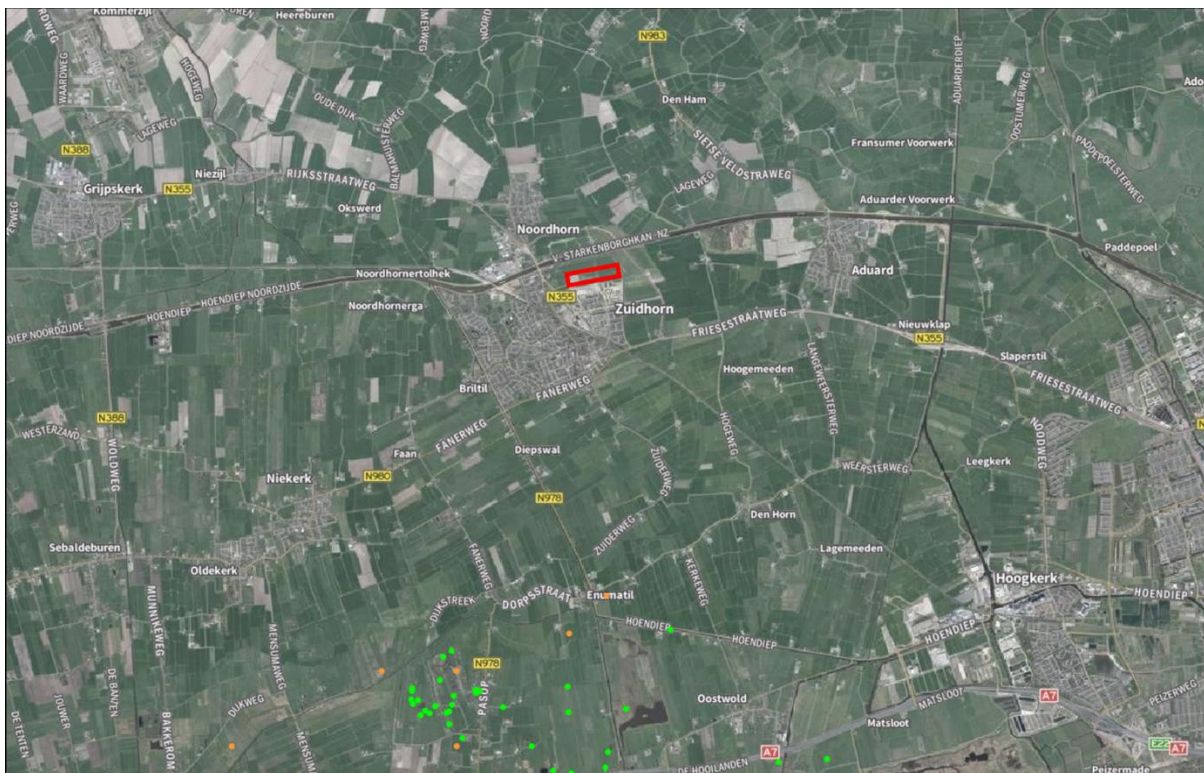
- De aanwezigheid van leefgebied van de poelkikker binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van heikikker is uit te sluiten
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten, zoals bruine kikker geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort welke redelijkwjs in de omgeving van het plangebied kan voorkomen is de grote modderkruiper. Grote modderkruiper staat in Nederland bekend als een poldervis. Deze soort wordt voornamelijk aangetroffen in water met goed ontwikkelde watervegetatie en een dikke sliblaag. Hoewel deze watervegetatie in de meeste sloten ontbreekt, is dit niet het geval voor alle sloten binnen het plangebied (figuur 2.5). Deze sloten met een goed ontwikkelde rietkraag bieden geschikt leefgebied voor grote modderkruipers.

2.6.1 Grote modderkruiper

De dichtstbijzijnde waarnemingen van grote modderkruipers in de ruime omgeving van het plangebied komen uit de omgeving van het zuidelijk gelegen Leekstermeer op ca 4,5 km afstand van het plangebied (figuur 2.7). De ervaring leert echter dat de NDFF voor wat betreft de verspreiding van deze soort echter geen compleet beeld geeft. De aanwezigheid van leefgebied van grote modderkruipers binnen het plangebied kan onzes inziens niet geheel op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.7. Waarnemingen van grote modderkruipers (groene stippen) in de ruime omgeving van het plangebied (rood omlijnd)(bron: NDFF).

- Negatieve effecten op leefgebied van grote modderkruipers kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Door het ontbreken van geschikt voortplantingswater binnen het plangebied kunnen negatieve effecten op beschermde libellen(larven) op voorhand worden uitgesloten. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten.

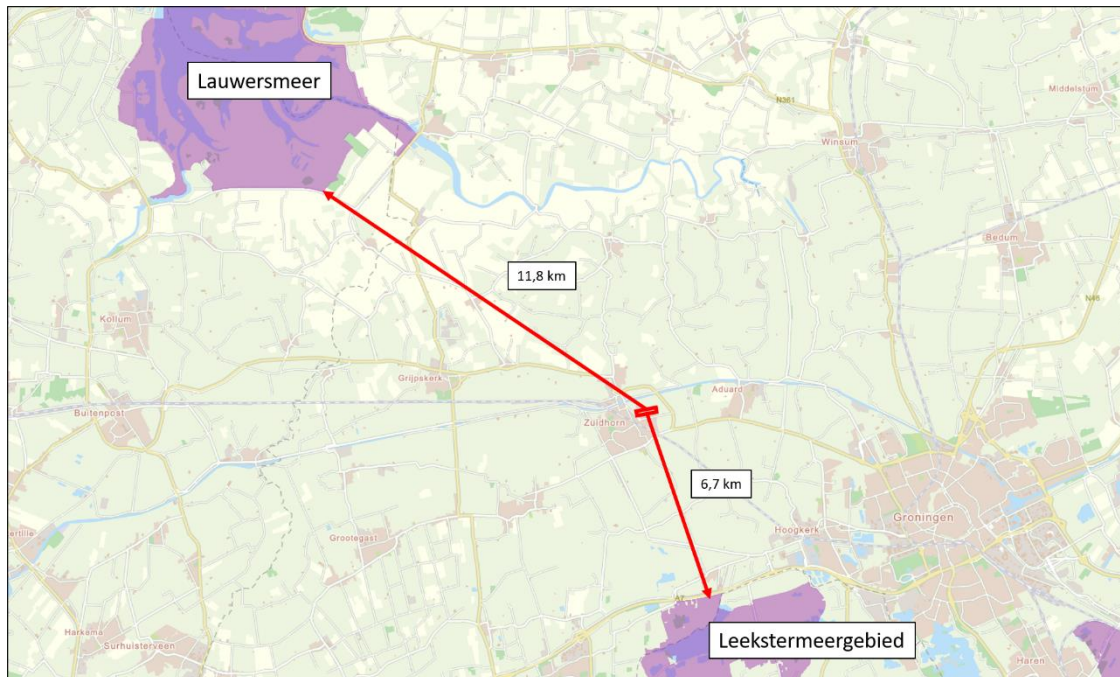
- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet onder het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalig EHS) of Natura2000, en is niet aangewezen als weidevogelkansgebied of als ganzenfoerageergebied (bronnen: Weidevogelgebieden Groningen & Ganzenfoerageergebieden Groningen). Negatieve effecten op bovengenoemde gebieden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. De provincie Groningen is echter bevoegd gezag in dezen.

2.8.1 Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt hemelsbreed op circa 6,7 km en 11,8 km afstand van de Natura2000-gebieden Leekstermeergebied en Lauwersmeer (respectievelijk, figuur 2.8). Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (realisatie nieuwbouw) komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werktuigen. Vanwege de kleine aard van de werkzaamheden en de relatief grote afstand tot de dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden kunnen negatieve effecten als gevolg van stikstofuitstoot op deze gebieden naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten. De provincie Groningen is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS berekening benodigd is.

Figuur 2.8. Natura2000-gebieden (Paarse vlakken) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: Kaartenkijldoos Provincie Fryslân).

- Het plangebied valt niet binnen de begrenzings van het NNN, Natura2000-gebieden, weidevogelkansgebieden of ganzenfoerageergebieden. De provincie Groningen is echter bevoegd gezag in dezen.
- Negatieve effecten op Natura2000 gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen onzes inziens op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden geen bomen gekapt. Er is derhalve geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen.
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk			X		Nader Onderzoek
	Vleermuizen	Mogelijk vliegrouwe			X		Nader onderzoek
Amfibieën	Poelkikker	Mogelijk			X		Nader Onderzoek
Vissen	Grote Modderkruiper	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

De voorgenomen werkzaamheden kunnen doorgang vinden binnen de kaders van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden komen waarschijnlijk vogels tot broeden waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

3.2.2 Waterspitsmuis

De aanwezigheid van waterspitsmuizen in sloten binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid hiervan vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit nader onderzoek kan op twee manieren worden uitgevoerd.

Langs de betreffende sloten kunnen inloop vallen worden geplaatst welke gedurende enkele dagen worden gecontroleerd op waterspitsmuizen.

Hiernaast kan nader onderzoek worden uitgevoerd doormiddel van eDNA onderzoek. Hierbij worden watermonsters uit de betreffende sloten verzameld en vervolgens getest op de aanwezigheid van genetisch materiaal van waterspitsmuizen. Dit eDNA onderzoek kan worden gecombineerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruipers. Indien er een er waterspitsmuizen worden aangetroffen binnen het plangebied, dient er voor de deze soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.3 Grote modderkruiper & poelkikker

De aanwezigheid van leefgebied van grote modderkruipers en poelkikker binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid hiervan vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit kan uitgevoerd worden doormidden van een eDNA onderzoek. Hierbij worden diverse watermonsters verzameld en vervolgens getest op de aanwezigheid van genetisch materiaal van grote modderkruipers. Dit onderzoek kan eventueel worden gecombineerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van waterspitsmuizen. De poelkikker kan onderzocht worden door tweemaal een bezoek te brengen voor kooractiviteit in de periode mei-juni. Indien leefgebied van grote modderkruipers of poelkikker wordt aangetroffen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 Vleermuizen

Een eventueel aanwezige vliegroute kan onderzocht worden door het uitvoeren van twee bezoeken (visueel en met batdetector of batlogger) in de actieve periode (mei-augustus)

3.2.5 Zorgplicht

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, veldmuis, enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt onzes inziens voldaan aan de zorgplicht. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het in één richting dempen van sloten (indien hier sprake van is) zodat vissen de kans krijgen om te vluchten en het afvissen van sloten als deze in hun volledigheid worden gedempt. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Waterspitsmuis:** Nader onderzoek.
- **Vleermuizen:** Nader onderzoek Vliegroute
- **Grote modderkruiper en poelkikker:** nader onderzoek.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Weidevogelgebieden Groningen

<https://groningen.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx>

Ganzenfoerageergebieden Groningen

<https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?url=https%3A%2F%2Fgeoservices.provincieg groningen.nl%2Fserver%2Frest%2Fservices%2FlandelijkGebied%2FecologieFloraFauna%2FMapServer&source=sd>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Groningen

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Groningen vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Groningen is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6952.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Groningen.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Groningen, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Groningse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.